

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

OSTRAVA

Inspekční zpráva

Základní škola Dolní Lhota, okres Opava

Čs. tankistů 76, 747 66 Dolní Lhota

Identifikátor školy: 600 142 639

Zřizovatel: Obec Dolní Lhota se sídlem Poštovní ul., 747 66 Dolní Lhota

Školský úřad Opava, Březinova 6, 746 01 Opava

Termín konání orientační inspekce: 2. - 3. únor 2000

Čj.	145 028/00-11102
Signatura	on5bt102

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Sledovaná základní škola zabezpečuje výuku pro 99 žáků v pěti ročnících. Součástí školy je školní družina, která má 2 oddělení.

V průběhu orientační inspekce byla sledována výuka předmětů český jazyk a matematika. Kvalita výuky těchto předmětů byla hodnocena z hlediska přípravy a plánování výuky, jejich personálních, materiálních a psychohygienických podmínek, dále podle účelnosti a vhodnosti organizace výuky, použitých forem a metod práce. Rovněž byla posuzována účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu, úroveň spolupráce a komunikace mezi žáky a pedagogy a mezi žáky navzájem.

Plánování a příprava výuky

Kontrolou rozvrhu hodin, zápisů v třídních knihách a přímým pozorováním v hospitovaných hodinách bylo ověřeno, že výuka sledovaných předmětů probíhá podle deklarovaných učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Časová dotace obou sledovaných předmětů souhlasila s učebním plánem prvního až pátého ročníku, probírané učivo odpovídalo učebním osnovám a bylo obsaženo v tematických plánech vyučujících (s rozdílnou úrovní zpracování). Rovněž kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky je zajištěna.

Příprava výuky v hospitovaných předmětech byla vesměs dobře promyšlená. Výukové cíle odpovídaly základnímu standardu vzdělání, v jednotlivých hodinách byly stanoveny vhodně a přiměřeně. Učitelky dokázaly před hospitovanými hodinami formulovat cíl vyučovací jednotky, který odpovídal podmínkám výuky, aktuálnímu složení tříd a probíranému učivu.

Vyučující sledovaných předmětů jsou informovány o žácích se specifickými poruchami učení. Ve vyučovacím procesu (zejména v hodinách českého jazyka) byl k těmto dětem zaznamenán taktní a citlivý přístup s volbou řady forem individuální práce.

Na základě zjištěných skutečností je úroveň plánování a přípravy výuky sledovaných předmětů hodnocena jako velmi dobrá.

Podmínky výuky sledovaných předmětů

Ve škole je v plné míře využívána odborná a pedagogická způsobilost učitelů. Ve smyslu příslušných ustanovení vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců, je všech 5 vyučujících sledovaných předmětů plně kvalifikováno pro výuku na prvním stupni ZŠ, což se příznivě projevilo ve velmi dobré úrovni kvality výuky.

Učebny jsou vybaveny vhodně a účelně. Výzdoba tříd i všech prostor školy je na vysoké estetické úrovni. Žákovský nábytek odpovídá antropometrickým požadavkům. Je pečlivě udržován a postupně obměňován. V každé třídě se nachází příruční knihovničky, které žáci a vyučující využívají v procesu výuky. Všechny třídy jsou prostorné (výjimku tvoří třetí třída, kde jsou velmi stísněné podmínky). K relaxačním chvílím i při výuce jsou žákům k dispozici koberce. Světelné a tepelné podmínky byly podle subjektivního názoru inspekčního týmu dobré. Pitný režim pro žáky je školou zajišťován.

Škola má pro výuku českého jazyka a matematiky dostatek učebnic i učebních textů se schvalovací doložkou MŠMT ČR. Rovněž učebních pomůcek je na škole dostatečné množství, z hlediska jejich inovace je však počet přírůstků v posledních letech minimální (nepříznivou situací škola částečně řeší využíváním sponzorských darů). Audiovizuální a didaktickou technikou jsou vybaveny všechny třídy, barevný televizor a videorekordér je umístěn v malé

počítačové učebně, ve které jsou žákům a vyučujícím k dispozici tři PC. Čtvrtý využívá ředitelka školy.

Vliv sociodemografických podmínek nebyl během hospitací pozorován.

Personální podmínky výuky sledovaných předmětů jsou hodnoceny jako vynikající, úroveň psychohygienických a materiálně-technických podmínek výuky je velmi dobrá. V souhrnu jsou podmínky výuky velmi dobré.

Český jazyk

Všechny sledované hodiny měly promyšlenou strukturu, která odpovídala věku žáků i výukovým cílům. Výběr látky s množstvím informací byl přiměřeně náročný, respektoval specifické podmínky tříd. Výuka probíhala s ohledem na individuální potřeby dětí. Učitelky respektovaly jejich tempo, zařazovaly relaxační cvičení k odstranění únavy, motivovaly žáky okamžitou pochvalou a verbálním hodnocením. Zadávané úkoly procvičovaly paměť, upevňovaly znalosti, rozšiřovaly slovní zásobu. Promyšleně bylo využíváno mezipředmětových vztahů.

Při výuce byly v úvodních částech hodiny používány metody opakovací spolu s hodnocením, při samostatné práci žáků pak metody aplikační a procvičovací. Při procvičování se střídaly prvky ústních cvičení s písemnými. Žáci pracovali samostatně i ve skupinách, frontálního způsobu výuky bylo použito minimálně. Při řešení úkolů byla žákům poskytována přiměřená pomoc. Objektivní hodnocení bylo zaměřeno pozitivně, u dětí byla oceňována snaha a pokrok.

Oblast interakce a komunikace byla při výuce realizována dohodnutými pravidly jednání, která byla respektována a akceptována stejně jako osobnost žáka. Komunikační dovednosti žáků páté třídy byly vynikající, v ostatních třídách byly na velmi dobré úrovni. Při samostatné práci byl vytvářen dostatečný prostor pro kooperaci a vzájemnou toleranci. Verbální i neverbální komunikace pedagogů byla velmi dobrá.

Oblast organizace, forem a metod výuky je hodnocena jako velmi dobrá. Učivo bylo upevňováno a procvičováno formami ústními a písemnými, žáci byli důsledně kontrolováni, opravováni a prokazovali potřebné znalosti a dovednosti. K výrazným kladům výuky českého jazyka patřila průběžná motivace a vztahy mezi pedagogy a žáky. Interakce a komunikace v hospitovaných hodinách je hodnocena jako velmi dobrá. Mimořádné byly komunikační dovednosti žáků pátého ročníku.

Výuka českého jazyka je hodnocena jako velmi dobrá.

Matematika

Vyučování mělo strukturu, která odpovídala věku žáků a výukovým cílům, bylo řízeno srozumitelnými organizačními pokyny. Žáci získávali přiměřeně svému věku základní vědomosti a dovednosti v aritmetice i geometrii, byly rozvíjeny funkční vztahy a souvislosti mezi měřitelnými jevy. K rozvoji logického myšlení v matematice byly v některých hodinách využívány problémové úlohy a úlohy vyžadující prostorovou představivost. Jen v ojedinělých případech se vyskytla ze strany vyučujících menší nedůslednost v používání odborné terminologie a ve věcné interpretaci učiva.

Učitelky volily různé formy a metody výuky, střídaly samostatnou práci žáků s frontálním výkladem učiva, často využívaly názorných pomůcek. Žákům byl dán prostor pro samostatné a aktivní učení, skupinové aktivity i uplatňování vlastní individuality. Ojediněle se vyskytla malá míra diferenciací úkolů, což se projevilo aktivitou menšího počtu nadanějších žáků.

Nedílnou součástí výuky matematiky bylo využívání motivačních metod. V hospitovaných

hodinách učitelky často používaly motivačních výzev, vhodně využívaly mezipředmětových vztahů a vesměs pozitivně hodnotily dosahované výsledky. Stěžejním motivačním prvkem bylo povzbuzení či pochvala žáků, ocenění jejich snahy. Chybná řešení byla analyzována, korigována a využívána k prohloubení poznatků. Zkoušení navazovalo na probírané učivo, bylo zaměřeno na pochopení souvislostí a mělo charakter zpětné vazby. Žáci byli (až na výjimky) vedeni k sebekontrolě a odpovědnosti, byla oceňována jejich snaha a pokrok.

Spolupráce mezi žáky navzájem a mezi žáky a pedagogy probíhala podle akceptovaných pravidel v atmosféře přiměřené tolerance. Učitelky respektovaly osobnost žáků, komunikace mezi nimi byla založena na vzájemné důvěře. Verbální a neverbální komunikace učitelů byla na dobré úrovni, většina žáků měla k danému předmětu pozitivní vztah. V jedné z hospitovaných hodin byla zaznamenána nižší míra vedení k uvědomělé kázní.

Na základě uvedených skutečností je oblast organizace, forem a metod výuky matematiky hodnocena jako velmi dobrá, stejně tak účinnost motivace a způsobu hodnocení žáků ve vyučovacím procesu. Vzájemná interakce a komunikace mezi žáky a pedagogy je rovněž na velmi dobré úrovni.

Celková úroveň kvality vzdělávání v matematice je hodnocena jako velmi dobrá.

Hodnocení kvality vzdělávání

Z hodnocení kvality výuky českého jazyka i matematiky vyplývá, že všechny hodnocené oblasti, tzn. plánování, příprava a podmínky výuky, organizace, metody a formy práce, motivace a hodnocení, interakce a komunikace v hodinách, mají velmi dobrou úroveň.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitelka školy stanovila dlouhodobé koncepční záměry na základě analýzy podmínek školy a prostředí, v němž se škola nachází. V písemně zpracované koncepci jsou popsány nejdůležitější úkoly pro období pěti let (do roku 2000), které jsou v současné době vesměs realizovány. Kromě snah o modernizaci materiálně-technického vybavení školy a jejího okolí je zde akcentováno zapojení do projektu Zdravá škola.

Plán práce školy na letošní školní rok byl předložen v písemné podobě, zahrnuje organizaci školního roku a hlavní úkoly výchovně-vzdělávací činnosti. Z analýzy je zřejmé, že plánování je pojato jako ucelený systém, koncepce a stanovené cíle jsou reálné, při plánovací činnosti jsou využívány podněty a připomínky pracovníků školy. Pro operativnější řízení jsou vypracovány měsíční plány, které vycházejí z celoročního plánu a jsou doplněny o aktuální úkoly. Plánované termíny jsou sledovány, úkoly průběžně vyhodnocovány, účinně funguje zpětná vazba.

Škola se řídí schválenými učebními plány. Výuka v 1. - 5. ročníku probíhá podle osnov vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2. Na základě hospitační činnosti, kontroly příslušných tematických plánů a pedagogické dokumentace lze konstatovat, že realizace učebního plánu je v souladu s deklarovaným vzdělávacím programem. Pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vypracovány individuální programy.

Z nepovinných předmětů se ve škole vyučuje pouze náboženství. Nabídka individuálně zvolených vzdělávacích aktivit je vzhledem k typu školy poměrně široká v oblasti zájmové činnosti. Škola organizuje celkem sedm kroužků včetně těch, které pracují v rámci školní

družiny.

Dlouhodobé koncepční záměry školy jsou jasně stanoveny, mají podporu rodičů, školského úřadu i zřizovatele. Plánování tvoří ucelený systém konkrétních úkolů s jednoznačným vymezením osobní zodpovědnosti. Výuka probíhá podle schváleného vzdělávacího programu, učební plány a osnovy jsou dodržovány. Škola nabízí dostatečnou škálu zájmových aktivit. Kvalita, rozsah a účelnost plánování jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Organizování

Systém organizace školy je součástí celoročního plánu práce. V něm jsou zakotvena pravidla fungování z hlediska norem, popisu činností a instrukcí. Jsou zde stanoveny pravomoci a zodpovědnost pracovníků za určené oblasti. Běžný provoz se řídí řádem školy, který je zpracován v souladu s § 15 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, ve znění pozdějších předpisů. Respektuje práva žáků dle intencí dokumentu Úmluva o právech dítěte a dále obsahuje ustanovení dle Pokynu ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci zneužívání návykových látek ve školách a školských zařízeních čj. 16 227/96-22 a Metodického pokynu MŠMT ČR k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance čj. 14 423/99-22. V průběhu inspekce bylo zřejmé, že školní řád je pracovníky školy i žáky akceptován. Ostatní pracovníci školy spoluvytvářejí dobré podmínky pro práci pedagogů a žáků.

Operativnost řízení je zajištěna pravidelnými poradami a denním kontaktem s pracovníky školy. Poradními orgány ředitelky školy jsou metodické sdružení pedagogů 1. stupně a dále pedagogická rada, která se schází pětkrát ročně. Tok informací je průběžný a ucelený. Plány práce jsou vyvěšeny na informačních tabulích přístupných všem pracovníkům.

Organizování pedagogických rad je funkční, zápisy z nich obsahují relevantní informace o současném stavu školy v oblasti výchovné a vzdělávací. Rozvrh hodin je velmi kvalitně sestaven, respektuje psychohygienické potřeby žáků i pedagogů v rámci podmínek školy.

Povinná dokumentace školy je vedena řádně, funkčně a v souladu s platnými právními normami bez zjištěných závažnějších nedostatků. Kontrolovaná dokumentace má velmi dobrou úroveň po stránce obsahové i formální.

Vnitřní informační systém je účinný, existují v něm zpětné vazby. Vedení školy umožňuje všem zaměstnancům přístup k aktuálním informacím, které se týkají práce školy a různých pedagogických aktivit. Důvěrné informace o zaměstnancích a žácích jsou řádně zabezpečeny proti zneužití.

Stávající vnější informační systém zajišťuje především pravidelnou a včasnou informovanost rodičů, zejména prostřednictvím žákovských knížek a deníčků. Komplexnější informace jsou podávány na třídních schůzkách konaných zpravidla dvakrát ročně. Kromě těchto akcí má škola stanoveny tzv. konzultační dny pro rodiče, které se uskutečňují pravidelně každý týden. Při škole pracuje registrované Sdružení rodičů, které dle vyjádření ředitelky školy vyvíjí účinnou spolupráci při důležitých celoškolských akcích, zejména po stránce materiální.

Škola se vhodným způsobem prezentuje na veřejnosti. Žáci školy vystupují s kulturními programy na akcích pořádaných obcí, pravidelné informace o činnosti školy jsou zveřejňovány v obecním Zpravodaji. Velmi dobré výsledky škola vykazuje zejména v soutěžích pěveckých, recitačních a výtvarných. Účinně je rozvíjena spolupráce s nejbližšími školami (MŠ v Dolní Lhotě, ZŠ v Hrabyni a Velké Polomi).

Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1999 akceptuje § 17e odst. 2, 3 a § 17g zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, postihuje všechny oblasti podle tohoto

zákona a její obsah je v souladu se zjištěnými skutečnostmi. Po stránce obsahové má velmi dobrou vypovídací hodnotu a poskytuje dostatek informací pro sebehodnocení školy.

Organizace výchovně vzdělávací činnosti školy odpovídá závazným právním předpisům s jasně stanovenými kompetencemi pracovníků. Informovanost pracovníků školy je plynulá a ucelená, což umožňuje účinné a operativní vedení školy. Informace rodičům žáků a veřejnosti jsou pravidelné. Kvalita a funkčnost organizačního uspořádání školy a informačních systémů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Vedení a motivování pracovníků

Hlavním prvkem ve vedení pracovníků je každodenní přímý kontakt s oboustrannou informovaností o plnění úkolů. Pozorovaná příznivá pracovní atmosféra ve škole vyplývá mj. i ze stylu řízení, které je efektivní. Má návaznost na plánování či kontrolu jednotlivých činností a postihuje všechny oblasti práce školy. Pro uplatnění tvořivosti a iniciativy jednotlivců jsou ve škole vytvořeny dobré podmínky. Je využíváno jedinečných vlastností pracovníků i odbornosti výuky. Vedení školy podporuje iniciativu pedagogů a využívá ji jak pro zlepšení úrovně výchovně vzdělávací práce (je vypracován a realizován plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků), tak i pro zkvalitnění spolupráce s veřejností.

Pracovníci školy jsou stimulováni jak hmotně, tak i morálně. Kritéria hodnocení pro určení výše osobního příplatku a mimořádných odměn jsou stanovena, zaměstnanci jsou s nimi seznámeni. Nadtarifní složky jsou přiznávány diferencovaně. Vedením školy je rovněž využívána motivační role slovní pochvaly a poděkování za mimořádně úspěšné akce.

Systém, rozsah a efektivnost vedení a motivování pracovníků jsou v souhrnu hodnoceny jako velmi dobré.

Kontrolní mechanismy

Ředitelka školy má vytvořen účinný systém kontroly, který postihuje všechny oblasti organizační struktury. Plánované termíny jsou sledovány a průběžně vyhodnocovány. Systém kontrol je realizován formou hospitací, kontrolou pedagogické dokumentace a kontrolou činnosti správních zaměstnanců. Sledovány jsou písemné a grafické projevy žáků, dále je prováděno zjišťování úrovně vědomostí žáků formou písemných prověrek.

Z pravidelné hospitační činnosti jsou pořizovány kvalitní zápisy, ve kterých jsou uváděny klady, nedostatky a doporučení pro další práci. Výsledky kontrolní činnosti jsou s pracovníky bezprostředně projednávány, v případě zjištěných nedostatků přijímána opatření k jejich nápravě.

Systém, rozsah a účinnost kontrolních mechanismů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Hodnocení kvality řízení

Na základě zjištěných skutečností je zřejmé, že řídicí činnost vychází z reálné dlouhodobé koncepce, která se promítá ve funkčně zpracovaném plánu práce na školní rok. Organizační struktura umožňuje uplatnění všech zaměstnanců s odpovědností za dané úseky práce. Informace pro pracovníky, rodiče a veřejnost jsou podávány včas a v potřebném rozsahu. Vedení a motivování pracovníků je efektivní s velmi dobrými kontrolními mechanismy. Jsou respektovány obecně platné právní normy.

Kvalita řízení je hodnocena jako velmi dobrá.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace ve smyslu § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 473/99/Z-33-00, třídní knihy, třídní výkazy, katalogové listy, školní řád, rozvrh hodin, záznamy z pedagogických rad, osobní dokumentace žáků se zdravotním postižením, kniha úrazů, hospodářská dokumentace a evidence majetku).
- Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 1998/99 včetně výroční zprávy o hospodaření za rok 1999.
- Celoroční plán práce školy.
- Tematické plány učiva jazyka českého a matematiky.
- Písemné podklady řídicí, organizační a kontrolní činnosti vedení školy.
- Písemné žákovské práce.
- Podkladová inspekční dokumentace (hospitační záznamy).

ZÁVĚR

Předmětem inspekční činnosti bylo hodnocení kvality vzdělávání v českém jazyce a matematice, dále byla hodnocena kvalita řízení. Posouzením sledovaných oblastí nebyla zjištěna žádná zásadní negativa, stanovena byla následující výrazná pozitiva:

Pozitiva:

- velmi dobrá úroveň vzdělávání ve výše uvedených předmětech,
- příznivá pracovní atmosféra ve třídách, pozitivní posilování výkonu žáků,
- vynikající personální zajištění výuky sledovaných předmětů z hlediska odborné a pedagogické způsobilosti vyučujících,
- funkční odborné a pedagogické řízení,
- reálná dlouhodobá koncepce školy i její realizace,
- nabídka zájmových útvarů ve škole.

Při inspekční činnosti byly shledány velmi dobré výsledky ve všech výše uvedených sledovaných oblastech, jak v oblasti vzdělávání, tak v oblasti řízení. Škola je celkově hodnocena jako velmi dobrá.

Prostředky ze státního rozpočtu jsou využívány efektivně ve prospěch žáka a výchovně vzdělávacího programu, neúčelnost vynakládání finančních prostředků nebyla v průběhu inspekce zjištěna.

Datum vyhotovení inspekční zprávy a složení inspekčního týmu

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Jaroslava Gebauerová	Jar. Gebauerová v. r.
Člen týmu	Mgr. Jan Katolický	Jan Katolický v. r.

V Opavě dne 10. února 2000

Datum a podpis ředitelky školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 14. února 2000

Razítko

Mgr. Věra Lasáková

Věra Lasáková v. r.
Podpis ředitelky

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	Zcela mimořádný, příkladný
Velmi dobrý	Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň
Dobrý	Negativa a pozitiva v rovnováze, průměrná úroveň
Ještě vyhovující	Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa
Nevyhovující	Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.
Plní, je v souladu	Dodržuje, čerpá účelně, efektivně
Neplní, není v souladu	Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Obecní úřad Dolní Lhota	2000-02-29	145 063/00-11102
Školský úřad Opava, Březinova 6	2000-02-29	145 062/00-11102

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Bez připomínek.